

Den styrkede pædagogiske læreplan 2020-2021

Måltidscenter
VUGGESTUE / BØRNEHAVE / SKOLE

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Lovgrundlag.....	3
MammenFri vuggestue og børnehave	4
Pædagogisk læringsmiljø og børneperspektiv	4
Digitale lege- og læringsmidler.....	4
Læreplansblomsten	5
Det pædagogiske grundlag	6
Det pædagogiske læringsmiljø - læring hele dagen	6
Børnesyn - ressourceorienteret tilgang.....	1
Dannelse og børneperspektiv	1
Legen	2
Læring - zonen for nærmeste udvikling	3
Børnefællesskaber - meningsfulde fællesskaber	3
Samarbejde med forældre om børns læring.....	4
Børn i udsatte positioner	4
Sammenhæng til børnehaveklassen.....	5
Øvrige krav til den pædagogiske læreplan.....	6
Inddragelse af lokalsamfundet.....	6
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.....	6
De seks læreplanstemaer	7
Alsidig personlighedsudvikling.....	8
Social udvikling.....	9
Kommunikation og sprog	10
Krop, sanser og bevægelse	11
Natur, udeliv og science	12
Kultur, æstetik og fællesskab	13
Sammenhænge mellem de 6 læreplanstemaer	14
I den kommende læreplansperiode.....	15

Indledning

Et godt sted at være - Et godt sted at lære

Det at være et legende barn har værdi i sig selv. Denne sætning gentages igen og igen i arbejdet med og omkring de styrkede læreplaner i dagtilbud.

I denne læreplan beskriver vi, hvordan vi arbejder med pædagogisk kvalitet i MammenFri. Vi har et samarbejde mellem forældre og pædagogisk personale som giver barnet de bedste vilkår for at udvikle sig i forhold til læring, trivsel, udvikling og dannelse.

Der skal i alle dagtilbud udarbejdes en skriftlig pædagogisk læreplan for hele børnegruppen i alderen 0-2 år og for børnegruppen i alderen fra 3 år og frem til skolestart.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagt vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierende aktiviteter og daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Og hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, herunder nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse, inden for og på tværs af temaerne.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes forskellige forudsætninger.

Desuden skal det fremgå målbeskrivelse overgangen fra vuggestue til børnehave og fra børnehave til skole/SFO samt børn med særlige behov.

Lovgrundlag

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen:

Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold.

MammenFri vuggestue og børnehave

MammenFri vuggestue og børnehave er en privat institution beliggende i Mammen, der byder på et naturskønt område med mange gode omkringliggende muligheder. Der er blandt andet en bypark og skov i nærheden samt mulighed for at tage på udflugter med bus.

Vuggestue og børnehave er en certificeret bevægelsesinstitution, og som følge heraf har vi udarbejdet en bevægelsespolitik. Vi har således særlig fokus på det pædagogiske arbejde med krop, sanser og bevægelse, som har til formål at skabe trivsel, udvikling og læring for det enkelte barn og børnegruppen som helhed.

I vuggestue og børnehave ser vi den Grundtvig-Koldske værditænkning som et inspirationsgrundlag, som naturligt kobles til arbejdet med den styrkede læreplan.

Vi er pt. 13 vuggestuebørn og 25 børnehavebørn, og der er ansat 4 pædagoger, 5 pædagogmedhjælpere og 1 afdelingsleder. Vi har udarbejdet et fælles værdigrundlag, hvor omdrejningspunktet er *fællesskab, nærvær og fokus på det enkelte barns udvikling*.

Pædagogisk læringsmiljø og børneperspektiv

I MammenFri arbejder alle professionelt med kerneopgaven hver dag. Vi understøtter barnet og har fokus på alt hvad vi gør på kort sigt, påvirker barnet på lang sigt. Både med opmærksomhed på det enkelte barn i de små grupper og fællesskabet i hele børnegruppen.

Vi vil som personale anerkende barnets behov og agere i ”de tre læringsrum”:

- Vi går foran barnet: den voksne bestemmer indholdet.
- Ved siden af: den voksne støtter og udvikler sammen med barnet.
- Bagved: den voksne følger barnets spor.

Personalet understøtter en læringskultur i en reflektiv praksis. Her er mod til at udforske og være nysgerrige. Der arbejdes og øves med fokus på en evalueringskultur, hvor praksis analyseres og udvikles med fokus på forbedring. I dette arbejde benyttes en didaktisk model (SMTTE).

Digitale lege- og læringsmidler

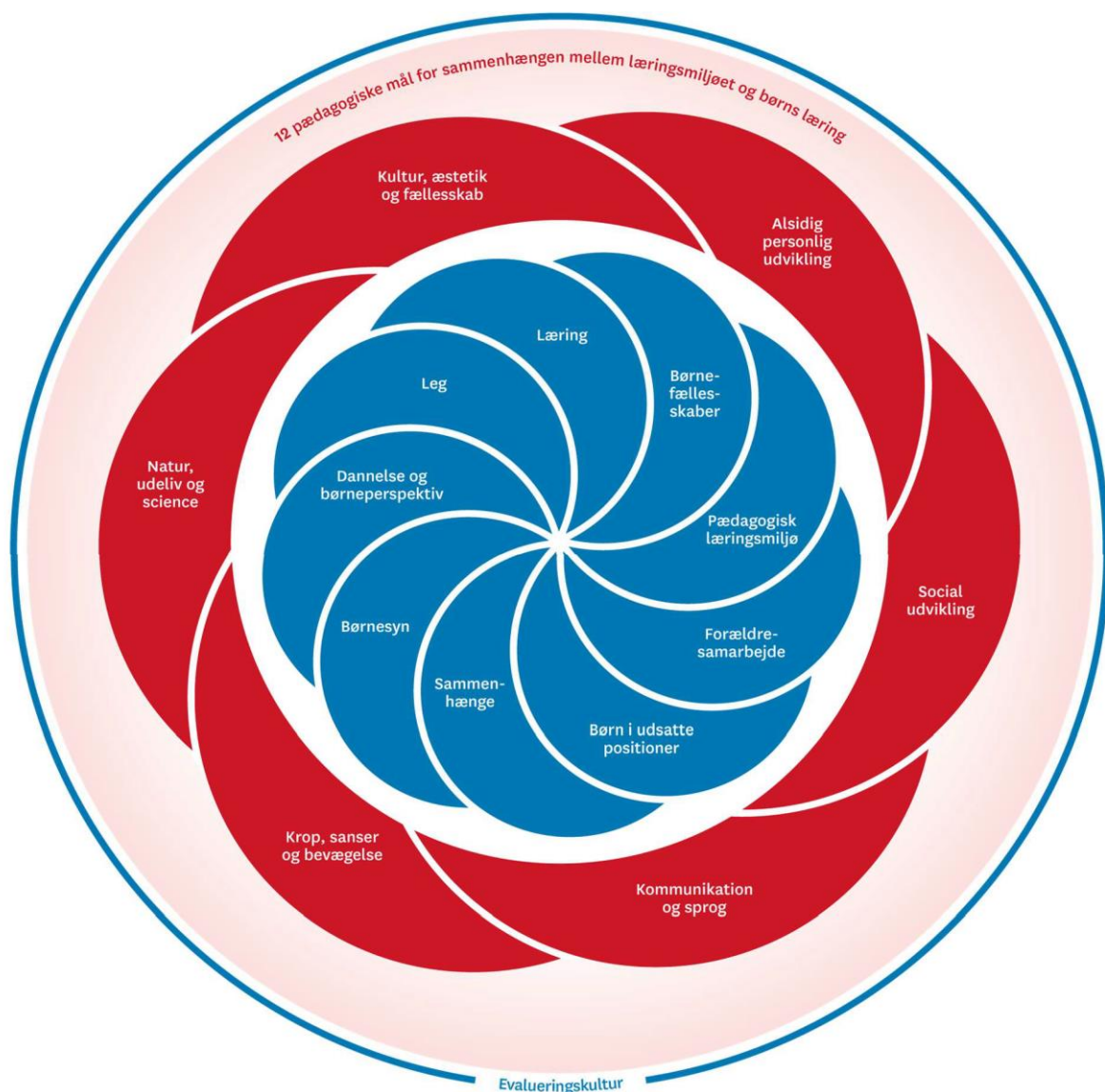
- Enkelte børns pauser
- Sproggrupper og legegrupper
- Formidling af faglig viden til børn
- Indhentning af viden, når noget skal undersøges nærmere
- Dokumentation af det pædagogiske arbejde

Læreplansblomsten

Ministeriet har udarbejdet en grafisk oversigt der viser delelementerne i det pædagogiske grundlag, samt hvordan disse elementer underbygger de 6 læreplantemaer. Den vigtigste forskel på den gamle og den nye styrkede læreplan er, at der arbejdes med børns læring over hele dagen – og at der ikke kun arbejdes med læreplanen i planlagte vokseninitierede aktiviteter om formiddagen. Desuden er legen betydning for barnets udvikling beskrevet og prioriteret.

Opbygning af denne læreplan:

- Først i denne læreplan har vi beskrevet vores pædagogiske grundlag (det blå i blomsten)
- Efterfølgende har vi beskrevet læreplantemaerne (det røde i blomsten)
- Slutteligt har vi beskrevet hvordan vi arbejder med evaluering og organisatorisk læring (den yderste kant af blomsten)

Det pædagogiske grundlag

Barndommen har værdig i sig selv og det vi arbejder med på kort sigt, påvirker barnet på lang sigt. Det pædagogiske grundlag, som vi har beskrevet her, består af en række fælles centrale elementer. Disse er kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der arbejdes med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse i MammenFri. Nogle elementer fx børnesynet og læring er altid til stede i det pædagogiske læringsmiljø. Andre dele af det pædagogiske grundlag fx inddragelse af lokalsamfundet er mere til stede i nogle sammenhænge end i andre.

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Det pædagogiske læringsmiljø - læring hele dagen

Læring betyder personlighedsudvikling og spiller en hovedrolle i barnets aktive udvidelse af erfaringsverden og kompetencer. Miljø er alt der har med barnets omgivelser at gøre, både fysiske, psykiske og sociale påvirkninger.

Læringsmiljøet skal understøtte og drage omsorg for alle børns dannelse, læring, trivsel og udvikling i et fællesskab, hvor alle børn er betydningsfulde.

Læringsmiljøet skabes på grundlag af et bredt læringsbegreb og samskabende, strækkes sig over hele dagen og understøtter barnets kropslige, motoriske, sociale, emotionelle og kognitive læring.

Læringsmiljøet er fleksibelt og omskifteligt og understøtter til enhver tid den aktuelle børnegruppe og børnefællesskabets behov. Der arbejdes løbende med at styrke det pædagogiske læringsmiljø og arbejde med en pædagogisk tilgang ved at holde fokus på f.eks. legen og børneperspektiver.

Praksiseksempler

Vi arbejder med fokus på et pædagogisk læringsmiljø ved at undersøge, hvordan vi kan organisere læringsmiljøet så det enkelte barn støttes i at få en betydningsfuld og aktiv plads i børnefællesskabet. Personalet sætter et tydeligt mål, indsamler dokumentation, evaluerer og ændrer efterfølgende praksis, der fremmer barnets trivsel og udvikling.

Vi arbejder også med det pædagogiske læringsmiljø ved løbende at erfaringsudveksle på personalemøder, team- og stuemøder og ved møder med de faglige fyrtårne.

Børnesyn - ressourceorienteret tilgang

Børn har som udgangspunkt altid positive intentioner. Personalet er undersøgende og nysgerrige i forhold til barnets intentioner og behov og tilgår altid barnet ud fra et ressourceorienteret perspektiv. Personalet har ansvar for, at børnene får mangfoldige og rige erfaringer der bidrager til barnet læring, trivsel, udvikling og dannelse.

I tilgangen til det pædagogiske arbejde med børn i alderen 0-6 år tager vi afsæt i et menneskesyn, der handler om, at det at være barn har en værdi i sig selv. Vi anser samspillet mellem barn og voksen som afgørende for et godt pædagogisk læringsmiljø.

Vi er således bevidst om at være tilgængelig for barnet og reagere på dets behov med omsorg, nærvær og interesse, så barnet føler sig mødt og forstået som den, det er.

Vi vægter, at børn er aktive medskabere i både leg, rutinesituationer og vokseninitierede aktiviteter, som er værdifulde rammer for barnets karakterdannelse og dermed oplevelse af at være et selvstændigt og kompetent individ.

Med afsæt i vores værdigrundlag har vi megen fokus på arbejdet med dannelse og alsidighed. Vi er bevidste om løbende at komme omkring forskelligartet temaer, der baner vejen til at blive et helstøbt harmonisk menneske.

Med inspiration fra Grundtvig-Koldske vægter vi den levende fortælling, og anser den for at være et brugbart redskab til at oplive og oplyse børn med. Vi er samtidig nysgerrige over for børnenes måde at forstå og erfare verden på og giver derfor megen plads til barneperspektiver i dialogen.

Vi vægter også, at børnene lærer at være en del af et større fællesskab på tværs af aldersgrupper (vuggestue, børnehave, skole og Mammut), hvor de spejler sig i hinanden og får en forståelse for hinandens forskelligheder.

Praksiseksempler

Om formiddagen opdeles børnene i mindre aldersopdelte grupper, så vi har bedre forudsætninger for at være nærværende og tilgodese det enkelte barns behov og udvikling.

Dannelse og børneperspektiv

Barnets perspektiv skal inddrages og barnet skal opleve, at det har en reel medindflydelse uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det pædagogiske læringsmiljø skal tage udgangspunkt i et børneperspektiv og børnegruppens sammensætning i både leg, de daglige rutiner og planlagte forløb.

Vi arbejder med dannelse og børneperspektivet til samling, hvor personalet i deres planlægning og praksis sørger for plads til at der arbejdes systematisk med at inddrage børnenes perspektiver og dannelse. Personalet er lyttende, understøttende og giver børnene tid til refleksion.

Vi arbejder således med dannelse i forskellige sammenhænge. Vi har skabt en kultur, hvor det er naturligt for både børn og voksne at sige godmorgen og farvel til hinanden.

Derudover opfordrer vi børnene til at være en god ven ved at hjælpe hinanden både i forhold til praktiske opgaver eks. i spise- og garderobesituationen, og hvis et barn har brug for at blive hjulpet ind i en leg.

Legen har særlig værdi for barnets karakterdannelse, så vi prioriterer både den børneinitieret leg og den voksenstyrede leg, som er aktuell i forbindelse med legegrupper. I legen er der særlig fokus på relationsdannelse og udvikling af sociale kompetencer, hvor vi hjælper børnene med at sætte ord på – også ved konflikter, så de kommer styrket ud af disse.

Vi lærer børnene at respektere hinandens forskelligheder som en del af et børnefællesskab – alle har noget værdifuldt at byde ind med. Fælles samling er et godt afsæt for at fremhæve børnenes forskellige kvaliteter samt at lære børnene at give plads til hinanden.

Det er også i forbindelse med samling, at børnene får viden om, hvad de skal i løbet af dagen, så rammen er tydelig. Vi er opmærksom på vigtigheden af at fastholde vores struktur, så barnet kan agere trygt i de sammenhænge, hverdagen byder.

Praksiseksempler

Vi arbejder med dannelsen og børneperspektivet i de planlagte aktiviteter f.eks. dialogisk læsning, hvor personalet arbejder med dannelsesbegrebet ved at lære barnet at reflektere.

Legen

I den styrkede læreplan står der, at legen har værdi i sig selv og skal være gennemgående i hverdagen. I MammenFri vægter vi derfor børneinitieret leg, hvor der er en anden motivation på spil, når barnet selv tager initiativ til legen, som kan føre mange steder hen uden et decideret mål. Som en iboende drift afprøver barnet nye sider af sig selv og får både indsigt i og flyttet egne grænser, som har betydning for barnets trivsel og karakterdannelse.

Legen er en gennemgående del af barnets udvikling og en væsentlig forudsætning for børnenes trivsel og dannelse. Legen fremme bl.a. børnenes fantasi, nysgerrighed, sociale kompetencer og selvværd.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte muligheden for at børnene kan indgå i positive legerelationer med jævnaldrende og på tværs af alder. Det fysiske legemiljø er i høj grad med til at stimulere udviklende lege og der indrettes med spændende ting, remedier og materialer, der taler til børnenes lyst til at udforske og forbyde sig.

I MammenFri har vi særlig fokus på social læring og udvikling gennem leg, da det danner base for al anden læring. Udover at give plads til den spontane leg, der naturligt opstår børnene imellem, etablerer vi også legegrupper som ramme til at danne nye relationer og til at styrke eksisterende. Vi bruger således legen som afsæt for både at arbejde inkluderende og til at udvikle børnenes sociale kompetencer.

I forbindelse med leg og de pædagogiske aktiviteter, vi igangsætter, er vi meget bevidste om at skabe rammer, der appellerer til kreativitet og fordybelse. Det gør vi ved at sætte os selv i spil gennem den levende fortælling, så vi vækker børnenes nysgerrighed og lyst til at lære, samt ved at være nærværende og vise interesse for det, barnet er optaget af. Vi lærer børnene at regulere sig selv og mærke efter, hvad de tænker og føler.

Praksiseksempler

Personalet er støttende i legen og tilfører den nye elementer ved behov og finder f.eks. udklædningstøjet frem. Personalet kan hjælpe Mette, der også viser interesse for legen til at blive inkluderet i fællesskabet og støtte hende til at få en aktiv rolle i samspillet.

Læring - zonen for nærmeste udvikling

Læring er en livslang proces, hvor barnet tilegner sig kundskaber og færdigheder. Barnet lærer ved sin egen aktive og eksperimenterende deltagelse, hvor der er plads til autonomi og selvbestemmelse. Relationen mellem barnet og den voksne er afgørende for kvalitet af den læring barnet tilegner sig. Børn lærer med krop og sanser og gennem sociale interaktioner i relation og handling. Børns læring fremmes af at turde begå fejl, famle, slå sig og slippe fantasien løs. Det pædagogiske læringsmiljø skal fremme et trygt, inddragende og alsidigt miljø, hvor barnet kan udvikle sin nysgerrighed samt lysten til at lære og opleve mere.

Vi arbejder fx med læringens kvalitet ved at personalet kontinuerligt arbejder med en stærk relationel tilknytning til barnet. Dette understøttes bl.a. i arbejdet med planlagte aktiviteter, hvor en voksen og en mindre gruppe af børn deltager.

Vi arbejder også med læring ved at sikre, at de planlagte aktiviteter rummer leg, kreativitet og sociale processer, der fører børnene videre i deres sociale, emotionelle og kognitive udvikling. Legen går hånd i hånd med læringen, for børn lærer, når de leger, og de leger, når de lærer. Vi tilstræber derfor at have en eksperimenterende og legende tilgang til vokseninitierede aktiviteter og projekter. Vores erfaringer fortæller os, at når vi sætter os selv i spil og inddrager noget visuelt at tale ud fra, vækkes børnenes nysgerrighed og læringslyst.

Praksiseksempler

Vi iagttager, om børnene er interesseret i det planlagte. Hvis ikke viger vi fra dette og i stedet understøtte det, der spirer blandt børnene. Det har særlig værdi i forhold til de børn, der har det svært, hvor vi kan følge deres spor og herigennem fremhæve deres styrker, så andre børn får øjnene op for deres kvaliteter.

Børnefællesskaber - meningsfulde fællesskaber

Vi arbejder med fokus på børneperspektivet ved at give mulighed for, at børnene i institutionerne kan skabe relationer på tværs af grupper, alder, køn og kultur.

Vi arbejder også med at styrke børnefællesskabet ved, at børnene har faste pladser ved frokostmåltidet.

Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for. For os betyder et sundt børnefællesskab, at alle børn føler sig respekteret og accepteret i de forskellige relationer, de er en del af. Med inspiration fra den Grundtvig-Koldske værditænkning lærer og udvikler vi os i fællesskab med andre – gennem spejling får barnet således både kendskab til sig selv og andre.

Vi er opmærksomme på, at alle børn skal føle sig som en del af et børnefællesskab, hvilket er i fokus ved hjælp af TOPI.

Vi arbejder aktivt med de gode børnefællesskaber ved at omsætte de tre læringsrum i praksis, dvs. at vi fornemmer, hvornår der er behov for at gå foran, ved siden af og bagved barnet i forhold til at indgå i et meningsgivende fællesskab. Vi har fokus på, at børn skal kunne begå sig i både mindre og større børnefællesskaber.

I forbindelse med fælles morgensamlinger, ture ud af huset, sampasning og aktiviteter for hele MammenFri, lærer børn at være en del af et større fællesskab, hvor bl.a. hensyntagen, aktiv lytning, behovsudsættelse og det at få en forståelse for hinandens forskelligheder understøttes.

Praksis eksempler

Vi er meget opmærksomme på, at børn bliver en del af små og store børnefællesskaber. Nogle børn har brug for at se rutiner an inden aktiv deltagelse. Vi er bevidst om de pædagogiske tiltag, så vi sikrer en god opstart for det enkelte barn i det nye børnefællesskab.

Samarbejde med forældre om børns læring

Personale og forældre indgår i et forpligtende og respektfuldt partnerskab omkring det enkelte barns udvikling og trivsel. Personalet har en ressourceorienteret og nysgerrig tilgang til kendskabet og samarbejdet med forældrene. De inddrages og informeres om arbejdet med barnets læring, trivsel, udvikling og dannelse. Personalet har i forældresamarbejdet fokus på den gode dialog, gensidig respekt og sammenhængen i barnets liv mellem livet derhjemme og institutionslivet.

Personalet inviterer løbende forældrene ind til dialog i forhold til hvordan vi bedst støtter barnet og den generelle udvikling. Der afholdes forældresamtaler når barnet er 2 år, 4 år og en skoleparathedssamtale. Der afholdes desuden samtaler i forbindelse med TOPI, hvis børnene vurderes gule eller røde i trivselsmålingen.

Vi arbejder også med omhyggelighed i forhold til at etablere meningsfulde forældrepartnerskaber, hvor forældrenes ressourcer kommer i spil på den bedste måde for barnets trivsel og udvikling

Praksis eksempler

Vi er altid i tæt dialog med forældrene som afgørende samarbejdspartnere i arbejdet med barnets trivsel, udvikling og dannelse. På forældrerådsmøder og bestyrelsesmøder arbejdes der løbende at udvikle det gode forældrepartnerskab og der deltager forældrerepræsentanter ved det årlige pædagogiske tilsyn.

Børn i udsatte positioner

Vi arbejder med børn i udsatte positioner ved at tilrettelægge aktiviteter med børnene i mindre grupper. Børnegrupperne sammensættes ud fra pædagogiske overvejelser, hvor der tages højde for at børnene har mulighed for at få forskellige kompetencer i spil og lære af hinanden.

Vi arbejder også med at skærme børnene i de rutinepædagogiske aktiviteter fx garderoben, hvor børn i udsatte positioner kan have særlige aftaler om, at barnet går først eller sidst i garderoben for ikke at udsætte barnet for u hensigtsmæssige påvirkninger. Dette vil i de fleste tilfælde også betyde, at der er flere ressourcer til barnet i situationen i forhold til at hjælpe og guide barnet til en positiv oplevelse af en svær situation.

Vi arbejder med specifikke og konkrete handleplaner, hvor der evalueres på barnets udvikling og tilpasning af læringsmiljøet omkring det enkelte barn. Vi samarbejder med tværfaglige samarbejdspartnere og PPR

Mål for børn i udsatte positioner i MammenFri:

1. Barnet skal inkluderes i hverdagen i et anerkendende miljø.
2. Barnet skal lære at forstå de signaler, andre børn sender dem samt lære miljøet at kende.
3. Barnet skal føle sig mødt, set og forstået som den, det er.

Dette understøttes pædagogisk ved at:

- Der udarbejdes handleplan for børn med særlige behov.
- Vi hjælper barnet med at indgå i sociale relationer, så det tilegner sig sociale kompetence og herved får legekammerater.
- Der udarbejdes en samarbejdsaftale gennem PPL, hvor barnets særlige behov samt de nødvendige tiltag afdækkes. Herved har vi forældrene med fra starten som vigtige samarbejdspartnere.
- Vi afholder fokusgruppemøder, hvor relevante personer fra PPL deltager.
- Vi laver handleplaner med fokus på trivsel, udvikling og læring.
- Forældrene er vores nærmeste medspiller - vi har fokus på det gode forældresamarbejde.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Der arbejdes med før-skolegrupper som starter op i efteråret og fortsætter frem til børnenes skolestart. Personalet arbejder med fokus på et pædagogisk læringsmiljø, hvor der er fokus på at styrke børnene forudsætninger for at kunne klare en positiv overgang til skolen. Der arbejdes med at styrke børnenes sociale kompetencer, mod, nysgerrighed og selvhjulpenhed.

Vi samarbejder med MammenFri skolen omkring stærkt samarbejde. Det fælles valg af materiale skal være med til at skabe genkendelighed i overgangen. Vores mål er at barnet lærer, at det er en del af en gruppe, det skal i skole sammen med. Samtidig med får skolen et godt kendskab til barnet før skolestart.

- Forældre til førskole-børn udleveret en folder ”Forældrefolder - sammen på vej i skole”.
- Førskolearbejdet starter i uge 43 i både børnehaven, skolen og SFO´en.
- Der udarbejdes sprogvurderinger på alle før-skolebørn i december/januar.
- Forældresamtale afholdes med fokus på barnets trivsel og udvikling frem mod skolestart.
- Førskoledag afholdes sidst i maj.
- Overleveringssamtale med skole, SFO og forældre afholdes i juni.

Øvrige krav til den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

I Mammen er der FDF, som holder dage for de børn, der er alderssvarende til at gå til FDF.

Idrætsforeningen har gymnastik - her er der aftale om, at børnene afhentes i børnehaven.

der er dans - samme koncept som gymnastik.

Derudover har vi et stort samarbejde med skolen, hvor større elever ofte kommer over til uforpligtende leg, de laver aktiviteter, de kommer og læser og vi deltager i morgensamling, samt andre fællesskabsting.

Har et barn været ude at rejse eller en forælder kan bidrage med noget spændende i form af deres arbejde eller andet bruges de gerne til, at komme og vise og fortælle for børnene.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Vi benytter alle kvadratmeter i institutionen og ser muligheder i forhold til at indrette legearealer og fordybelsesrum alle steder, hvor der er mulighed for det.

Børns meninger og holdninger skal tages i betragtning, når vi skal skabe et godt børneliv i daginstitutionen. Børnemiljø inddeles i 3 grupper:

Det psykiske børnemiljø:

Børn skal føle sig anerkendt, set, hørt og forstået. Det at de føler sig værdsatte og er en del af et fællesskab giver dem ejerskab og lyst. Børnene skal have indflydelse på deres hverdag. De skal trives og have det godt med hinanden.

Det fysiske:

Inde såvel som ude skal der være rammer, der skaber rum for udvikling, læring og leg. Derudover er vi omringet af marker, skov og landmænd der gerne bidrager med spændende læring.

Det æstetiske:

Rammerne skal være inspirerende og behagelig at se. En del af udsmykningen vil være børnenes egne kreationer.

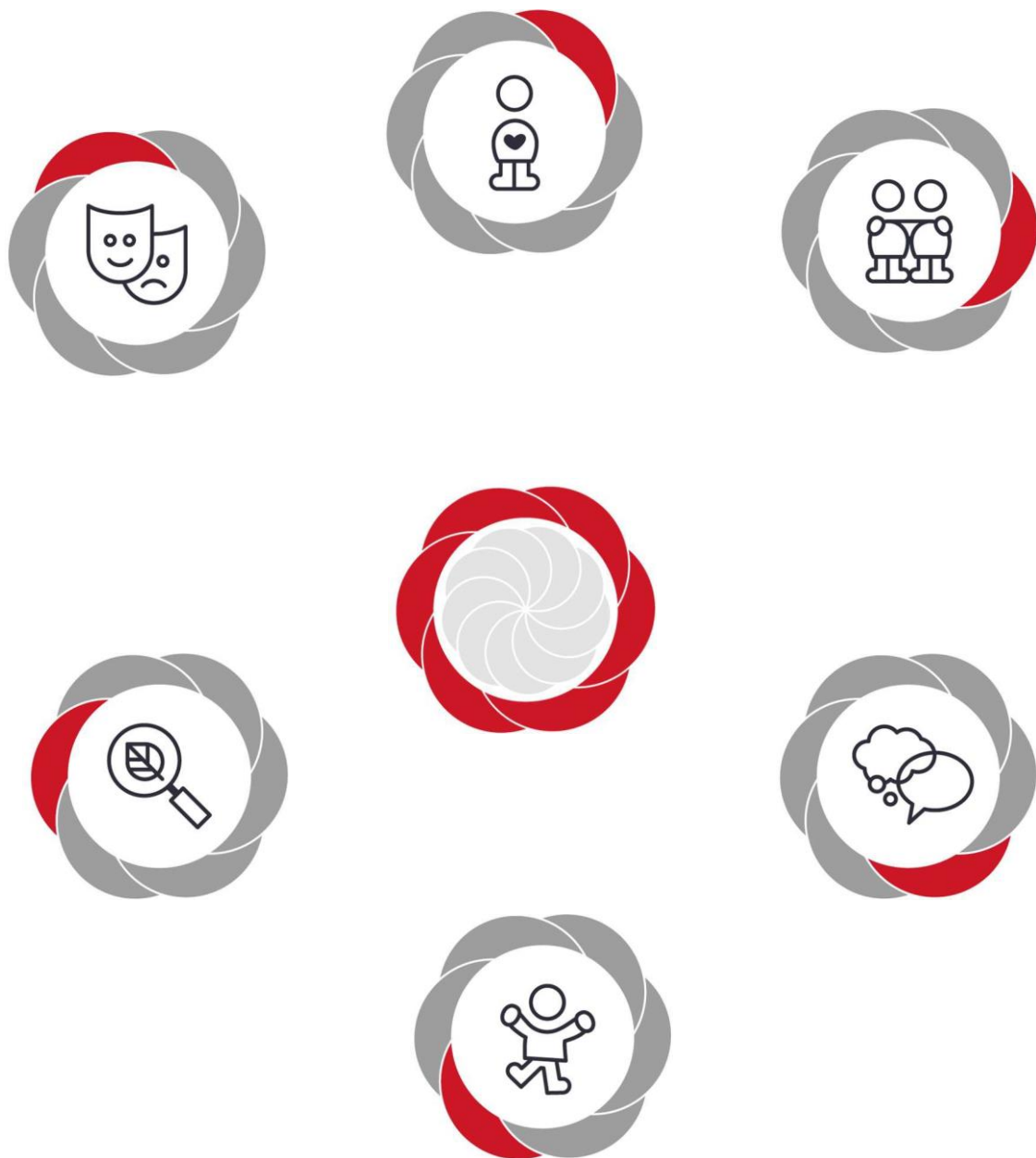
Børnemiljøet skal understøtte og drage omsorg for alle børns dannelse, læring, trivsel og udvikling i et fællesskab, hvor alle børn er betydningsfulde. Der arbejdes med at indrette i forskellige temaer – bl.a. med cafe, byggeplads, puderum med plads med fysisk udfoldelse og rum til voksenstyrede aktiviteter.

De seks læreplanstemaer

Kerneopgaven i dagtilbud er at sikre barnets læring, trivsel, udvikling og dannelse. Det pædagogiske arbejde planlægges med udgangspunkt i de seks læreplanstemaer og mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og barnets læring.

Læringsmiljøet skal til enhver tid tage udgangspunkt i den aktuelle børnegruppes sammensætning, kerneopgaven og med udgangspunkt i barnets perspektiv.

Læringsmiljøer er hele dagen – alle dage. Enhver form for samvær er at betragte som et læringsmiljø. I vores praksiseksempler arbejder vi med det pædagogiske læringsmiljø og læreplanerne i forhold til tre perspektiver på det pædagogiske arbejde – rutinepædagogik, vokseninitierede aktiviteter og leg.

Alsidig personlighedsudvikling

Vi har fokus rettet på det enkeltes barns potentialer samt deres identitetsskabelse. Vi ved at det at kende sig selv, herunder sine styrker og svagheder, sine følelser og grænser, er en vigtig ballast i forbindelse med skolestart og videre i livet.

Børn har behov for at være en del af et fællesskab – føle sig inkluderet, da det er her, vi danner vigtige og betydningsfulde relationer.

Når vi arbejder med os selv og oplever succes i praksis, kan det medføre handlekraft, så den positive udvikling fortsætter. Vi bestræber os derfor på at tilpasse udfordringer til det enkelte barns nærmeste udviklingszone. Jo mere selvhjulpne og selvstændige børn er – jo mere robuste bliver børn.

I loven er der sat følgende 2 pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Mål for læreplansarbejdet i MammenFri:

1. At fremme børnenes selvstændighed.
2. At fremme børnenes forståelse for sig selv og andre.
3. At udfordre, styrke og stimulere børns selvhjulpenhed.

Dette understøttes pædagogisk ved at:

- Vi går foran barnet og giver tryghed i de givne situationer.
- Vi er i nærheden af barnet og er klar til at guide og hjælpe.
- Vi omtaler barnet ved navn for at styrke barnets identitetsfølelse.
- Vi går bagved barnet og opmuntrer de børn, der synes det er svært.

Se vedlagt bilag til læreplanen

Social udvikling

I en tid, hvor børn og voksne skal kunne begå sig i mange forskellige sociale arenaer og sammenhænge, er tilegnelse af sociale kompetencer en nødvendighed.

Børn udvikler sociale kompetencer i samspil med andre mennesker, hvor man lærer at samarbejde og sætte sig i andres sted. Ved at indgå i relationer og fællesskaber tilegner barnet sig herved sociale færdigheder såsom empati samt evne til at forhandle og argumentere.

Børn har brug for at spejle sig i andre for at finde ud af, hvem de selv er. Det er derfor vigtigt, at børn får mulighed for at indgå i både større og mindre grupper, og at de herved får positive oplevelser i samspillet med andre børn og voksne. Dette er betydningsfuldt for barnets trivsel og dets udviklingsmuligheder.

I loven er der sat følgende 2 pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Mål for læreplansarbejdet MammenFri:

1. At understøtte barnets sociale kompetencer ved at gå foran, ved siden af og bag ved i de forskellige sociale sammenhænge, det indgår i.
2. At styrke barnet i at skabe og knytte venskaber.
3. At inkludere barnet i institutionens dagligdag og fællesskab.

Dette understøttes pædagogisk ved at:

- Vi tilrettelægger læringsmiljøet så det understøtter barnets muligheder for at indgå i meningsfulde fællesskaber.
- Vi understøtter barnets relationelle færdigheder ved at sætte ord på barnets følelser.
- Vi udfører relations kompetente handlinger og er gode rollemodeller.
- Vi støtter barnet i at sætte ord på egne følelser, ønsker og behov.
- Vi skaber omgivelser, der giver mulighed for både rolige og vilde lege.

Se bilag som er vedlagt læreplanen

Kommunikation og sprog

Børn har brug for at tilegne sig sproget, da de skal bruge det til at kommunikere med i forhold til sig selv og andre. Barnet har løbende behov for at give udtryk for dets følelser, ønsker og meninger. Sproget er ligeledes vigtigt i forhold til at indgå i og vedligeholde sociale fællesskaber, herunder at udvikle lege og løse konflikter.

I loven er der sat følgende 2 pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet i MammenFri:

1. Barnet skal tilegne sig kommunikative færdigheder.
2. Barnet skal understøttes i at sprogliggøre tanker, behov og ideer.
3. Barnet skal understøttes i at anvende sine kommunikative og sproglige færdigheder til at indgå i sociale sammenhænge.

Dette understøttes pædagogisk ved at:

- Vi tilrettelægger læringsmiljøet så det altid understøtter den aktuelle børnegruppes kommunikativ og sproglige udvikling.
- Vi arbejder med sprogligt og kommunikativt fokus hele dagen og i alle sammenhænge.
- Vi taler med barnet om handlinger og benytter dialogisk læsning ved brug af sprogkufferter og ordkort.
- Vi er tydelig i sit kropssprog og sætter ord på barnets behov.
- Vi benævner udtryksformer fx ”Jeg kan se, at du er ked af det”

Se vedlagt bilag til læreplanen

Krop, sanser og bevægelse

Motionens betydning for børn og unges trivsel er meget i fokus i dagens Danmark. Vi tror på, at udvikling af kropsbevidsthed og glæde ved bevægelse og motion kan og skal grundlægges tidligt i barndommen. Herudover har både børn og voksne i dag en travl hverdag, og mange børn oplever ifølge stressforeningen både fysisk og psykisk stress.

For mange børn er det rigeligt at være i børnehave, de behøver ikke også at skulle besøge venner, have gæster eller skulle gå til forskellige aktiviteter flere gange om ugen ... og bliver livsstilen for hektisk, så kan barnet få stress.

I loven er der sat følgende 2 pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet i MammenFri:

1. Barnet skal udforske og eksperimentere med egen krop.
2. Barnet skal opleve krops- og bevægelsesglæde i både ro og aktivitet.
3. Barnet skal sanse og blive fortrolig med egen krop og kroppens funktioner.

Dette understøttes pædagogisk ved at:

- Vi voksne er rollemodel og igangsætter fysisk aktivitet, hvor barnet bruger kroppen.
- Vi igangsætter aktiviteter, der har fokus på kropslighed og sanser.
- Vi er gode rollemodeller og støtter barnet i forhold til nærmeste udviklingszone.
- Vi motiverer og igangsætter lege og aktiviteter, der udfordrer børnene sansemotorisk. både inde og ude.
- Stilletid ved spisesecenen, med klassisk musik, mindfulmusik eller historier.

Se bilag der er vedlagt læreplanen

Natur, udeliv og science

Naturen er en enestående legeplads for krop og sind, vi bruger derfor naturen som et ekstra rum. Vi nyder at være i naturen på alle årstider - i skiftende vejr og forskelligt terræn. Vi får derigennem styrket vores sanseapparat og motoriske udfoldelse.

I loven er der sat følgende 2 pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets for- bundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Mål for læreplansarbejdet i MammenFri:

1. Barnet skal udfordre, styrke og stimulere krop og sanser ved at færdes i naturen.
2. Barnet skal have konkrete varierede oplevelser i naturen årets rundt.
3. Barnet skal fremme nysgerrighed, kreativitet og evnen til fordybelse gennem naturen.
4. Barnet skal sanse naturen i et kropsligt og socialt perspektiv.

Dette understøttes pædagogisk ved at:

- Vi tilrettelægger læringsmiljøet så det understøtter barnets naturlige nysgerrighed og muligheder for at have en eksperimenterende tilgang.
- Vi tilrettelægger læringsmiljøet så barnet får alsidige oplevelser med natur, udeliv og science.
- Vi er nærværende og engagerede voksne, der har lyst til at være ude og præsenterer børnene for natur og udeliv.
- Vi inddrager de 4 elementer (jord, vand, luft og ild).
- Vi skaber forudsætninger og rammer for nye udfordringer og eksperimenter.

Se bilag der er vedlagt læreplanen

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børnenes sanser og følelser. Det er desuden kulturelle værdier, som barnet tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan barnet møde nye sider af sig selv, få muligheden for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.

Kulturelle udtryksformer og værdier har stor betydning for børns færden. Vi vil gerne bevare vores kultur samt tilbagevendende traditioner – blandt andet jul og påske. Vi vil samtidig give børnene indblik i andre kulturer og de forskelligheder, dette kan medføre. Dette vil vi gøre ved at præsentere dem for forskellig litteratur, emneuger samt ture ud af huset.

I loven er der sat følgende 2 pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Mål for læreplansarbejdet i MammenFri:

1. Barnet skal introduceres for forskellige normer, traditioner og værdier som samfundet indeholder
2. Barnet skal være deltagende i forskellige og varierede kulturelle begivenheder
3. Barnet skal have mulighed for at anvende forskellige materialer, redskaber og medier som kan stimulere fantasi, kreativitet og nysgerrighed.

Dette understøttes pædagogisk ved at:

- Vi tilrettelægger læringsmiljøet så det understøtter børnene til at være skabende.
- Vi giver barnet indsigt i kultur og motiverer barnet til deltagelse i de kulturelle traditioner.
- Vi understøtter med sprog og handling et ressourceorienteret børne- og menneskesyn og er gode rollemodeller.
- Vi går foran barnet og introducerer det til sang, musik, teater, kunst og litteratur.

Se bilag der er vedlagt læreplanen.

Sammenhænge mellem de 6 læreplanstemaer

Med den styrkede pædagogiske lærerplan er sammenhængen mellem de 6 lærerplanstema direkte knyttet til en forståelse af pædagogisk praksis, som en sammenhængende og helhedsorienteret praksis.

Der er med den styrkede pædagogiske læreplan, sat kriterier for det samlede pædagogiske læringsmiljø, som i sammenhæng på tværs og i samspil med hinanden, skal sikre børne læring og udvikling. Det betyder med andre ord, at *alle* dagens handlinger, aktiviteter og processer, tilsammen udgøre det læringsmiljø som børnene befinder sig i, når de er i MammenFri.

Under hvert læreplanstema har vi udarbejdet skema til rutinesituationer som viser sammenhæng mellem; Det pædagogiske grundlag, Læreplanstemaerne, Korte praksis fortællinger, forældre- og lokalinddragelse og Refleksion, Evaluering og dokumentation.

Alle samspil, der udspiller sig mellem børn og pædagogisk personale, har betydning for børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det gælder især rutinesituationer, hvor det pædagogiske personale er tæt på barnet, og som gentager sig hver dag i MammenFri.

Med den styrkede pædagogiske lærerplan, er der derfor fokus på sammenspillet mellem de 6 lærerplanstema, sådan at det samlede pædagogiske læringsmiljø ikke forekommer som en fragmenteret og opsplittet størrelse, men derimod ses fra barnets perspektiv, som et sammenhængende fleksibelt læringsmiljø der bevæger sig på tværs af de 6 lærerplanstemaer:

1. **Alsidig personlig udvikling**
2. **Social udvikling**
3. **Kommunikation og sprog**
4. **Krop sanser og bevægelse**
5. **Natur, udeliv og science**
6. **Kultur, æstetik og fællesskab**

I den kommende læreplansperiode

Vi vil arbejde med et fokus på at etablere en evalueringskultur i MammenFri. Der uddannes i efteråret 2020 faglige fyrtårne som i samarbejde med ledelsen skal være garanter for at sikre kvaliteten og arbejdet med evaluering.

Vi vil arbejde med at skabe en systematisk og lettilgængelig evalueringskultur, der sikrer læring på baggrund af de fokuspunkter, som vi kommer frem til løbende.

Vi vil benytte SMTTE som fælles skabelon til evaluering af praksis og praksiseksempler. Den samlede personalegruppe arbejder med evaluering på fælles personalemøde i efteråret 2020.

Derudover tager vi løbende stilling til behovet for yderligere tiltag.

Vi holder fortsat fokus på at de faglige fyrtårne mødes på tværs i MammenFri og erfaringsudveksler og styrkes i opgaveløsningen.

I efteråret 2020 og foråret 2021 arbejder vi med forældreudvalg med hvordan vi etablerer en god og løbende forældreinddragelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Denne læreplan er udarbejdet i september 2020. Den skal evalueres i efteråret 2021